УДК 378.046.4(44)

Юрій Несін, *методист науково-методичної лабораторії іноземних мов Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, м. Херсон*

МЕТОД ПРОЕКТІВ У САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛІВ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У ФРАНЦІЇ

У статті визначено дефініцію методу проектів, проаналізовано можливості використання цього методу в самостійній роботі вчителів, охарактеризовано зміст діяльності слухачів і викладачів на різних етапах виконання проекту.

Ключові слова: *метод проектів, самостійна робота, курси підвищення кваліфікації вчителів у Франції, слухачі, викладачі.*

В статье определена дефиниция метода проектов, проанализированы возможности использования этого метода в самостоятельной работе учителей, охарактеризовано содержание деятельности слушателей и преподавателей на разных этапах выполнения проекта.

Ключевые слова: *метод проектов, самостоятельная работа, курсы повышения квалификации учителей во Франции, слушатели, преподаватели.*

The article determined definition of project method, analyzed possibilities of using of this method in autonomous work of teachers, characterized the content of activities of listeners and lecturers on different stages of fulfillment of project.

Key words: *project method, autonomous work, courses of perfection of qualification of teachers in France, listeners, lecturers.*

Постановка проблеми. Успішність організації самостійної роботи слухачів, необхідність формування готовності вчителів до постійного самонавчання значною мірою залежить від методів і тому у Франції в системі післядипломної освіти для забезпечення максимальної ефективності були обрані методи, серед яких ми виділяємо метод проектів.

Виокремлений метод повинен бути гнучким, мобільним, дієвим, де би панувала атмосфера взаємодії та взаємодопомоги; слухач курсів має почувати себе комфортно. Оскільки французька післядипломна освіта зорієнтована на індивідуальність, особистість слухача, врахування його інтересів та потреб, збудження позитивних емоцій, то саме їй належить робота по подальшому розвитку творчості, самостійності, забезпеченні активної самостійної навчально-пізнавальної діяльності, активізації мовленнєво-мисленнєвої, комунікативної та інтелектуальної діяльності слухачів. Сорокарічний досвід післядипломної освіти країни п'яти республік свідчить, що успіх там, де буде передбачено поєднання індивідуальної, парної, групової та фронтальної форм роботи.

Метод проектів, який трактують як спосіб досягнення дидактичної цілі через детальну розробку проблеми (технологію), яка, своєю чергою, повинна завершитись реальним практичним результатом. Правильно оформлений результат повинен мати продовження в майбутньому [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомі вчені (Е. Арванітопуло, О. Голотюк, Р. Гришкова, Т. Густомясова, Н. Душкова, І. Зимня, А. Конишева, Н. Коряковцева, В. Копилова, Т. Покусаєва, Є. Полат, Т. Тамбовкіна) у своїх дослідженнях приділяють значну увагу питанням, пов'язаним з методом проектів. Серед французьких дослідників цією проблемою займаються М. Альтен, Г. Байа, Ж. Делор, С. Калабр, Р. Карраз, Ж. Мете, А. Перретті, А. Прост. Проте недостатньо розробленим залишається питання використання методу проектів у самостійній роботі вчителів Франції під час проведення курсів перепідготовки. Необхідність такого дослідження зумовлена, з одного боку, широкими можливостями названого методу, а з іншого, здатністю забезпечити автономію слухачів.

Мета статті: визначити дефініцію методу проектів, проаналізувати можливості використання його в самостійній роботі вчителів при проведенні курсів підвищення кваліфікації у Франції, охарактеризувати зміст діяльності слухачів і викладачів на різних етапах виконання проекту.

Виклад основного матеріалу. Метод проектів посідає особливе місце серед практичних методів навчання. Його визначають як метод пошуку, тобто таку організацію навчання, за якої слухачі набувають знань, вмінь та навичок у процесі планування та виконання практичних

© Ю. Несін, 2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

завдань – проектів, що дає змогу тісно та якісно поєднувати теорію з практикою [3].

Проектні технології мають переваги в тому, що одночасно поєднується індивідуальна, парна, групова та колективна діяльність, є можливість самореалізації, роботи в команді. Під час занять за допомогою методу проектів слухачі розуміють їх суспільну користь і значущість. Проектний метод – це можливість бачити результати власної діяльності й результати своїх колег, порівнювати їх, співвідносити, виокремлювати сильні й слабкі сторони, використовувати всесвітню мережу Інтернет для подальшого практичного застосування на уроках або в позаурочній діяльності. Не слід забувати також не тільки про націлення на конкретний результат, а й про реальну можливість міжпредметної інтеграції, нові можливості для неформального контролю рівня навчальних досягнень слухачів.

Зазвичай проекти як творчий вид роботи в Європі, у тому числі й у Франції, класифікуються за:

- кількістю учасників (індивідуальні, парні, групові);
- характером діяльності (дослідницькі, інформаційні, прикладні);
- тривалістю (короткочасні, середньо тривалі, довгострокові);
- формами проведення (експедиції, екскурсії, дебати, диспути, “круглі столи”, семінари, колоквіуми, конференції, фестивалі, тренінги, аудіо- та відеопроекти).

Проектні технології сприяють пробудженню творчої особистості слухача та його подальшому зростанню. Активне впровадження сучасних методів навчання, особливо дослідницьких, потребує від сучасного французького педагога професійної творчої наснаги, втілення у собі рис кваліфікованого фахівця, здатного творити і діяти в сучасному інформаційному суспільстві самому й навчити креативу учнів.

Французька післядипломна освіта враховує, що для реалізації проектної методики необхідна значуща в творчому, дослідницькому плані проблема, яка вимагає всебічного вивчення: практична, теоретична, пізнавальна важливість очікуваних результатів (випуск газети, альманаху, доповідь); індивідуальна, парна чи групова робота слухачів; структурування змістової частини проекту з виділенням поетапних результатів; використання дослідницьких методів, які визначають певну послідовність дій: визначення проблеми і відповідних задач дослідження (використання метода “мозкового штурму”), висунення гіпотези та її розв’язання; усвідомлення методів дослідження; обговорення способів оформлення кінцевих результатів; збір, систематизація і аналіз отриманих даних; оформлення результатів, їх презентація; виставки, висунення нових гіпотез [4].

Французи своїм слухачам пропонують на курсах підвищення кваліфікації такі проекти:

- творчі, що передбачають відповідне оформлення результатів: письмові роботи різноманітних жанрів, репортажі, зйомки відеофільму, фотоальбоми, літературний переклад уривку художнього твору тощо;
- рольові, в яких учасники приймають на себе певні ролі, зумовлені характером і змістом проекту (літературні персонажі, придумані герої), рольові чи ділові ігри, драматизація, написання та постановка власної п’єси;
- дослідницькі, які в умовах вищих навчальних закладів мають структуру наукового дослідження (аргументація актуальності, визначення мети, предмету, об’єкту, задач, методів та ін.) і повністю залежать від логіки наукового дослідження;
- інформаційні, спрямовані на збір необхідної інформації про явище, предмет; аналіз, систематизацію та презентацію отриманої інформації; проекти краєзнавчого характеру, а також соціального спрямування (наприклад, “Вплив американської та британської масової культури на спосіб життя француза”);
- практично-орієнтовані, в яких чітко визначений кінцевий результат, орієнтований, першою чергою, на потреби самих слухачів.

На основі викладеного необхідно наголосити на окремих положеннях: по-перше, в самостійній роботі слухачів курсів значну частку становитимуть змішані проекти, які передбачають поєднання різних типів проектів; по-друге, метод проектів передбачає використання інших методів (проблемних, дослідницьких).

Основні положення використання методу проектів у самостійній роботі можна сформулювати таким чином:

- проектна робота у Франції орієнтується на особистість слухача, його інтереси та потреби, створення особистісного освітнього продукту;
- слухач повинен бути ініціатором, організатором, виконавцем і контролюючим суб’єктом, який бере на себе відповідальність за кінцевий результат проекту;
- адміністрація інституту післядипломної освіти й викладачі мають створювати умови для розвитку і реалізації автономії та створення розумного балансу творчої свободи і відповідальності за хід та результати проекту,

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

разом зі слухачами оцінювати їх, поступово навчаючи слухачів самостійно оцінювати власну діяльність;

- цей вид роботи забезпечує умови для його впровадження в ситуаціях реального міжкультурного спілкування;

- обов'язковою умовою навчально-проектної діяльності є постановка проблемно-пошукової, дослідницької задачі, орієнтованої на досягнення кінцевого продукту;

- виконання проекту повинно забезпечувати умови для подальшого розвитку саморегуляції слухачів;

- робота над проектом має сприяти розвитку творчості слухачів шляхом залучення проектів креативного характеру.

Французькі педагоги виокремлюють шість етапів виконання проекту. На першому етапі – визначення цілей – слухачі обирають тематику проекту, визначають задачі, кінцевий продукт, критерії оцінювання. Оскільки рівень підготовки у всіх вчителів різний, то для слухачів, що вперше відвідують курси підвищення кваліфікації, пропонуються консультації (за необхідністю). На другому етапі – організації і планування – слухачі складають загальний алгоритм роботи, план, програму дій, розподіляють обов'язки між собою, визначають необхідні додаткові завдання для самостійного опрацювання з метою покращення володіння своїм предметом та успішного виконання проекту. Третій етап – вибір засобів передбачає обговорення в групі можливих засобів проектної та інформаційної діяльності; слухачі складають банк даних (засобів), підбирають додаткові завдання для вдосконалення відповідних знань, умінь та навичок. Наступний, четвертий етап – виконання проекту, де слухачі самостійно опрацьовують відібрану ними інформацію, додаткові завдання, необхідні для успішного виконання проекту, аналізують, співставляють, оцінюють дані, обмінюються інформацією, оформлюють проекти. На п'ятому етапі – захисті проекту – слухачі презентують кінцевий продукт, демонструючи власний рівень володіння предметом; викладач (разом з іншими слухачами) ставить запитання. Останній, шостий етап – оцінки проекту – передбачає самоаналіз, самооцінку кінцевого продукту, що здійснюють слухачі, досягнутих цілей, процесу виконання проекту на основі або запозичених, або самостійно розроблених критеріїв; викладач виступає в ролі незалежного експерта, який оцінює результати самостійної роботи слухачів.

Як зазначає Міністр національної освіти, дослідження і технології Франції Люк Шатель, метою проектної роботи є не лише створення кінцевого продукту, цікавого й необхідного для слухача, а й загальне вдосконалення професійного рівня [5]. Проект здатний забезпечити підвищення мотивації до самостійної роботи, стимулювання до покращення й поглиблення знань, вмінь та навичок кожного слухача.

Розвиток методу проектів як педагогічної інноватики у Франції полягає в постійному пошуку і впровадженні нових, максимально ефективних технологій навчання, результатом яких має бути подальше формування високоадаптованої до змінних умов, активної, діяльної, творчої особистості, яка вміє аналізувати, долати труднощі. Слухач курсів у такому разі удосконалив себе, навчився володіти собою, орієнтується на нове й прогресивне. У Франції, країні, де соціум динамічно, а інколи при цьому й хаотично змінюється, метод проектів спонукатиме до постійного оновлення змісту й форм навчання й виховання французької молоді, максимально уважного і водночас критичного ставлення до всього нового [1].

Висновки. Узагальнюючи розглянуте, можна зробити висновок, що метод проектів у самостійній роботі вчителів Франції на курсах підвищення кваліфікації є дійсно актуальним і затребуваним. Підсумовуючи все вищезазначене, вважаємо, що подальшого дослідження потребує питання використання інших методів роботи в системі післядипломної освіти, зокрема створення власних мовних (мовленнєвих) портфелів з метою підвищення професійного рівня слухачів.

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: [учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров] / [Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров]; под ред. Е.С. Полат. – М.: Изд. центр "Академия", 2002. – 272 с.

3. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. – Вид. 2-ге, випр., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.

4. http:/www.education.gouv.fr/

5. http:/www.iufm.education.fr/

Стаття надійшла до редакції 09.09.2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com